

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 156/2026 van 14 juli 2026

Betreft: Advies m.b.t. een voorontwerp van *decreet tot wijziging van het decreet van 13 november 2023 inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming* (ADV-2026-00046)

Trefwoorden: Jeugdbijstand en jeugdbescherming — minderjarigen — maatschappelijk onderzoek — vertrouwelijkheid van bemiddeling — bestuursdocumenten

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name op artikelen 23 en 26 (hierna: WOG);

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna: AVG);

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna: WVG);

Gelet op de adviesaanvraag van mevrouw Lydia Klinkenberg, Minister van Gezin, Sociale Zaken, Wonen en Gezondheid van de Duitstalige Gemeenschap, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 11 juni 2026;

Brengt de Autorisatie- en Adviesdienst van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: de Autoriteit) op 14 juli 2026 het volgende advies uit:

I. Voorwerp en context van de adviesaanvraag

1. Op 11 juni 2026 verzocht de aanvrager het advies van de Autoriteit met betrekking tot de artikelen 1, 4, 9 en 16 van het voorontwerp van *decreet tot wijziging van het decreet van 13 november 2023 inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming* (hierna: het ontwerp).
2. Het ontwerp strekt ertoe het decreet van 13 november 2023 *inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming* (hierna: het decreet van 13 november 2023) te wijzigen. Dat decreet voorziet in de juridische omkadering van de jeugdbijstand en de jeugdbescherming ten aanzien van kinderen, jongeren en jongvolwassenen, hun opvoedingsverantwoordelijken, de betrokken aanbieders en dienstverleners, alsook de bevoegde administratieve en gerechtelijke actoren.
3. Volgens de Memorie van toelichting dient het ontwerp in de eerste plaats om het decreet van 13 november 2023 aan te passen aan het nieuwe Strafwetboek, dat op 1 september 2026 in werking treedt. Daartoe worden onder meer verwijzingen naar strafbare feiten, strafmaten en strafrechtelijke begrippen aangepast aan de nieuwe terminologie en systematiek van het Strafwetboek. Daarnaast beoogt het ontwerp verschillende bepalingen van het decreet te preciseren en aan te passen aan de praktische toepassing ervan, teneinde bestaande onduidelijkheden weg te werken, de rechtszekerheid te verhogen en de coherentie en praktische toepasbaarheid van het decreet te verbeteren.
4. Zo wordt een duidelijker onderscheid ingevoerd tussen residentiële opvangmaatregelen en residentiële behandelingsmaatregelen, door afzonderlijke rechtsgrondslagen te creëren voor residentiële behandelingen in het kader van de jeugdbijstand en de jeugdbescherming. Voorts worden de bepalingen inzake voorlopige jeugdbeschermingsmaatregelen gepreciseerd, onder meer wat betreft de voorwaarden omtrent het vermijden van bepaalde personen of plaatsen en de duur van bepaalde maatregelen. Ook wordt voorzien in een aanpassing van de vertrouwelijkheidsregels in de bemiddelingsprocedure en van de regels inzake het gebruik van bestuursdocumenten, met het oog op een betere bescherming van het gevoelige karakter van dossiers inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming.
5. Uit het aanvraagformulier blijkt dat het ontwerp volgens de aanvrager in beginsel geen nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens invoert en evenmin de categorieën van verwerkte gegevens of de kring van verwerkingsverantwoordelijken uitbreidt. De aanvrager stelt dat het ontwerp voornamelijk bestaande verwerkingen preciseert.
6. De Autoriteit wijst erop dat zij zich in advies nr. 85/2024 reeds heeft uitgesproken over een ontwerpdecreet tot wijziging van het decreet van 13 november 2023, alsook over een ontwerpbesluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap tot uitvoering van dat decreet. Naast de beoordeling van de haar voorgelegde bepalingen van het onderhavige ontwerp

onderzoekt de Autoriteit eveneens in hoeverre gevolg werd gegeven aan de opmerkingen die zij in het voormelde advies heeft geformuleerd, voor zover deze betrekking hebben op het decreet van 13 november 2023.

II. Onderzoek ten gronde

a. Voorafgaande opmerkingen

7. Ten algemene titel herinnert de Autoriteit eraan dat elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, en die naar haar aard een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens, noodzakelijk en evenredig moet zijn en moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid in hoofde van de betrokkenen. Krachtens artikel 6.3 AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 EVRM, moet een dergelijke norm de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerking vaststellen. Het betreft minstens het precieze doeleinde van de verwerking, de categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen, de categorieën van ontvangers, de bewaartermijn en, in voorkomend geval, de beperkingen van de rechten van betrokkenen.
8. De Autoriteit stelt vast dat meerdere bepalingen van het ontwerp betrekking hebben op procedures waarin ook gerechtelijke actoren optreden, met name de procureur des Konings, de jeugdrechter en de jeugdrechtbank. In dat verband herinnert de Autoriteit eraan dat zij niet bevoegd is om toezicht uit te oefenen op de concrete verwerkingen van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten in de zin van titel 2 WVG wanneer deze verwerkingen plaatsvinden met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten, de tenuitvoerlegging van straffen of de bescherming tegen en voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.
9. Dit doet evenwel geen afbreuk aan de bevoegdheid van de Autoriteit om zich in het kader van haar adviesbevoegdheid uit te spreken over ontwerpen van normatieve bepalingen die de wetgevende macht voornemens is aan te nemen, ook wanneer deze bepalingen betrekking hebben op procedures waarbij dergelijke bevoegde autoriteiten betrokken zijn. De Autoriteit onderzoekt in dat geval niet de concrete latere verwerkingen door politie- of gerechtelijke autoriteiten, maar wel of de ontworpen norm, voor zover zij betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens of op de omkadering van gegevensstromen tussen de betrokken actoren, voldoet aan de vereisten van de AVG en, waar relevant, aan de beginselen die voortvloeien uit titel 2 WVG.

10. In dezelfde lijn herinnert de Autoriteit eraan dat de decreetgever van de Duitstalige Gemeenschap slechts de verwerkingen kan omkaderen die binnen zijn materiële bevoegdheden vallen en die worden verricht door actoren die onder deze bevoegdheid ressorteren, met inbegrip van de mededeling van gegevens aan andere overheden voor zover een dergelijke mededeling noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn eigen bevoegdheden. Het komt de decreetgever daarentegen niet toe om de verwerkingen door de procureur des Konings, de jeugdrechter of de jeugdrechtbank als zodanig te regelen. De mate waarin aan de desbetreffende opmerkingen uit advies nr. 85/2024 gevolg werd gegeven, wordt hierna afzonderlijk onderzocht.
11. De Autoriteit benadrukt tot slot dat de verwerkingen waarop het ontwerp betrekking heeft, in ruime mate betrekking hebben op minderjarigen en jongvolwassenen in kwetsbare situaties, alsook op hun familiale, sociale, medische, psychologische en gerechtelijke gegevens. Minderjarigen genieten krachtens de AVG bijzondere bescherming, aangezien zij zich minder bewust kunnen zijn van de risico's, gevolgen en waarborgen die met de verwerking van hun persoonsgegevens gepaard gaan. Dit vereist een verhoogde aandacht voor doelbinding, minimale gegevensverwerking, vertrouwelijkheid, duidelijke informatieverstrekking en effectieve maatregelen tegen hergebruik van gegevens buiten de context waarvoor zij werden verzameld.

b. Opvolging van advies nr. 85/2024

12. In advies nr. 85/2024 stelde de Autoriteit vast dat het decreet van 13 november 2023 niet uitsluitend verwerkingen regelde die binnen de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap vallen. Zij merkte in het bijzonder op dat de procureur des Konings, de jeugdrechter en de jeugdrechtbank niet door de decreetgever als verwerkingsverantwoordelijken konden worden aangewezen. De Autoriteit verzocht daarom om de bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens fundamenteel te herzien en daarbij een onderscheid te maken tussen, enerzijds, de verwerking en mededeling van persoonsgegevens door actoren die onder de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap ressorteren en, anderzijds, de verdere verwerking ervan door de bevoegde gerechtelijke autoriteiten.
13. De Autoriteit stelt vast dat gedeeltelijk gevolg werd gegeven aan deze opmerking. De procureur des Konings, de jeugdrechter en de jeugdrechtbank werden geschrapt uit de opsomming van de verwerkingsverantwoordelijken in de artikelen 119 en 120 van het decreet. Artikel 120 voorziet thans daarentegen in de mogelijkheid om persoonsgegevens aan deze gerechtelijke actoren mee te delen wanneer dit noodzakelijk is voor de toepassing van de betrokken bepalingen van het decreet.

14. Aan andere opmerkingen uit advies nr. 85/2024 werd evenwel niet of slechts gedeeltelijk gevolg gegeven. Zo blijven de pleeggezinnen en gespecialiseerde pleeggezinnen als verwerkingsverantwoordelijken vermeld, hoewel de Autoriteit erop wees dat de verwerking van persoonsgegevens door pleeggezinnen in beginsel onder de uitzondering voor uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke activiteiten kan vallen. Ook blijven verschillende in artikel 120 vermelde gegevenscategorieën ruim geformuleerd en onvoldoende verbonden met de concrete doeleinden waarvoor zij mogen worden verwerkt.
15. Bovendien blijft de Regering aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke voor bepaalde taken die het decreet feitelijk aan het departement opdraagt, zonder dat nader wordt verantwoord waarom de Regering ten aanzien van die verwerkingen daadwerkelijk de rol van verwerkingsverantwoordelijke vervult. De Autoriteit herinnert eraan dat de kwalificatie als verwerkingsverantwoordelijke moet aansluiten bij de feitelijke en juridische rol van de betrokken actor en niet louter formeel kan worden toegekend.
16. De Autoriteit neemt daarentegen akte van het feit dat de overbodige bepaling volgens welke de toepasselijke gegevensbeschermingsregelgeving moest worden nageleefd, werd geschrapt en dat de opdracht aan de Regering om de gegevenscategorieën nader te preciseren voortaan dwingend werd geformuleerd.
17. Aangezien het voorliggende ontwerp voortbouwt op het gegevensbeschermingskader van de artikelen 119 tot en met 123 van het decreet van 13 november 2023, blijven de niet-uitgevoerde opmerkingen uit advies nr. 85/2024 onverminderd relevant voor de beoordeling van de ontworpen bepalingen. De Autoriteit benadrukt dat aan de fundamentele opmerkingen die zij in dat advies heeft geformuleerd, gevolg moet worden gegeven. De hiernavolgende analyse van het ontwerp wordt dan ook verricht onder het uitdrukkelijke voorbehoud van een afdoende herziening van het decreet van 13 november 2023.

c. Maatschappelijke onderzoeken op verzoek van de procureur des Konings

18. Artikel 1 van het ontwerp wijzigt artikel 39 van het decreet van 13 november 2023, teneinde uitdrukkelijk te verduidelijken dat de procureur des Konings maatschappelijke onderzoeken kan laten verrichten met het oog op het indienen van een bij de situatie passende vordering. Volgens de Memorie van toelichting stemt deze mogelijkheid overeen met de bestaande praktijk en wordt hiermee de rol van de procureur des Konings in de aanloop naar maatregelen van de jeugdrechtbank gepreciseerd, alsook de rechtsgrondslag voor het inwinnen van sociale en familiale informatie uitdrukkelijk vastgelegd.

19. De Autoriteit stelt vast dat een maatschappelijk onderzoek naar zijn aard aanleiding kan geven tot de verwerking van ruime en gevoelige persoonsgegevens over het betrokken kind of de betrokken jongere, zijn opvoedingsverantwoordelijken, zijn familiale en sociale context, zijn gezondheidstoestand, zijn psychologische situatie, zijn schoolse of sociale ontwikkeling en, in voorkomend geval, elementen die verband houden met gerechtelijke procedures. Artikel 39 van het decreet voorziet reeds dat het departement¹ in het kader van de gerechtelijke jeugdbijstand een mogelijke bedreiging voor het kind onderzoekt, verslag uitbrengt over de situatie op basis van de in artikel 12, §1, vermelde factoren en passende jeugdbijstandsmaatregelen voorstelt. Daarbij kunnen ontmoetingen worden georganiseerd met het kind en zijn opvoedingsverantwoordelijken en kunnen, onder bepaalde voorwaarden, andere betrokken actoren uit de levenssfeer van het kind worden betrokken.
20. Gelet op de doelstelling van het maatschappelijk onderzoek, namelijk de bevoegde gerechtelijke actor in staat te stellen een passende vordering of beslissing te nemen in het belang van het kind, kan de verwerking van persoonsgegevens in dat kader in beginsel noodzakelijk worden geacht. De Autoriteit neemt eveneens akte van de toelichting dat artikel 1 van het ontwerp geen nieuwe categorieën van persoonsgegevens invoert, maar een bestaande praktijk en verwerking preciseert. De Autoriteit stelt evenwel vast dat deze verwerking plaatsvindt binnen het algemene gegevensbeschermingskader van de artikelen 119 tot en met 123 van het decreet, ten aanzien waarvan zij hierboven heeft vastgesteld dat slechts gedeeltelijk gevolg werd gegeven aan de opmerkingen uit advies nr. 85/2024. In het bijzonder blijkt uit deze bepalingen niet voldoende nauwkeurig welke van de ruim omschreven categorieën van persoonsgegevens in het kader van een maatschappelijk onderzoek mogen worden verwerkt en welke gegevens in het verslag aan de procureur des Konings mogen worden opgenomen en meegedeeld. Naast de reeds gevraagde nadere afbakening en precisering van de te verwerken categorieën van persoonsgegevens, moet de ontworpen bepaling uitdrukkelijk waarborgen dat de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek door het departement strikt beperkt blijft tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om de concrete situatie van het kind te beoordelen en een passende maatregel voor te stellen of voor te bereiden. Ook de opname van persoonsgegevens in het onderzoeksverslag en de mededeling van dat verslag of van gegevens daaruit aan de procureur des Konings moeten worden beperkt tot de persoonsgegevens die noodzakelijk en evenredig zijn voor de voorbereiding van een bij de situatie passende vordering.

d. Vertrouwelijkheid van de bemiddelingsprocedure

¹ Artikel 3, 9°, van het decreet van 13 november 2023 definieert departement als volgt: "het departement van het Ministerie van de Duitstalige Gemeenschap dat bevoegd is voor Jeugdbijstand en Jeugdbescherming".

21. Artikel 4 van het ontwerp wijzigt artikel 57, §8, tweede lid, van het decreet van 13 november 2023, dat betrekking heeft op de bemiddeling in de fase van de behandeling door het openbaar ministerie. Artikel 9 van het ontwerp voert een gelijkaardige wijziging door in artikel 76, §8, tweede lid, van hetzelfde decreet, dat betrekking heeft op de bemiddeling in het kader van de behandeling door de jeugdrechter of de jeugdrechtbank. In beide gevallen wordt de bestaande bepaling vervangen door een formulering volgens welke, onverminderd artikel 116, §2, van het decreet, de in het kader van de bemiddeling opgestelde documenten en gedane mededelingen vertrouwelijk zijn en, ongeacht de instemming van de partijen, niet als bewijsmiddel mogen worden gebruikt in enige procedure ter beslechting van conflicten.
22. Volgens de Memorie van toelichting beogen deze wijzigingen de vertrouwelijkheidsregeling in de bemiddelingsprocedure te preciseren, daar de vroegere uitzondering inzake de doorgifte van documenten met instemming van de partijen aanleiding heeft gegeven tot onduidelijkheden.
23. De Autoriteit beoordeelt deze wijzigingen in beginsel positief. Zij versterken de doelbinding en de vertrouwelijkheid van gegevens die worden verwerkt in het kader van bemiddeling. Een bemiddelingsprocedure veronderstelt immers dat de betrokkenen, waaronder vaak minderjarigen, slachtoffers en opvoedingsverantwoordelijken, vrij en open kunnen communiceren zonder dat de in dat kader meegedeelde informatie later tegen hen wordt gebruikt in een andere procedure. Gelet op de kwetsbaarheid van de betrokkenen en de aard van de gegevens die tijdens een bemiddeling kunnen worden meegedeeld, vormt de voorgestelde bepaling een relevante en evenredige waarborg.
24. De Autoriteit stelt eveneens vast dat het ontwerp de vertrouwelijkheid laat gelden "*onverminderd artikel 116, §2*", waardoor de bestaande regels inzake de toegestane mededeling van vertrouwelijke informatie in uitzonderlijke omstandigheden behouden blijven. Deze benadering vormt in beginsel een geschikte waarborg voor de vertrouwelijkheid van de bemiddelingsprocedure. Voor zover de ontworpen bepalingen evenwel beogen te bepalen hoe documenten en mededelingen door gerechtelijke autoriteiten in een procedure als bewijs mogen worden gebruikt, herinnert de Autoriteit eraan dat de decreetgever van de Duitstalige Gemeenschap niet bevoegd is om de verwerking of de procedurele beoordeling door die gerechtelijke autoriteiten als zodanig te regelen. De aanvrager moet bijgevolg verduidelijken dat de bepalingen uitsluitend de vertrouwelijkheid en het gebruik van de gegevens door de onder de Duitstalige Gemeenschap ressorterende actoren regelen, dan wel de bevoegdheidsgrondslag voor de ruimere regeling verantwoorden.

e. Gebruik van afschriften van bestuursdocumenten

25. Artikel 16 van het ontwerp vervangt artikel 117, §2, van het decreet van 13 november 2023. De ontworpen bepaling stelt dat het gebruik van bestuursdocumenten waarvan in het kader van de inzage in het dossier afschrift is verkregen, niet-ontvankelijk is in andere gerechtelijke of buitengerechtelijke procedures. De bepaling strekt ertoe het bijzonder gevoelige en vertrouwelijke karakter van dossiers inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming te beschermen en te verhinderen dat de daarin vervatte informatie voor andere doeleinden wordt gebruikt.
26. De inzage in dergelijke dossiers is bedoeld om de betrokkenen in staat te stellen hun rechten uit te oefenen binnen de concrete procedure inzake jeugdbijstand of jeugdbescherming. Het verdere gebruik van afschriften uit die dossiers in andere procedures kan leiden tot een ernstig risico op doelafwending, contextverlies en disproportionele verspreiding van gegevens over kwetsbare betrokkenen.
27. Hoewel het tegengaan van doelafwending en disproportionele verspreiding van bijzonder gevoelige persoonsgegevens een legitiem doel vormt, gaat de algemene niet-ontvankelijkheid van elk gebruik in een andere gerechtelijke of buitengerechtelijke procedure verder dan noodzakelijk. Zij kan met name afbreuk doen aan het recht van verdediging, de mogelijkheid om een rechtsvordering in te stellen, uit te oefenen of te onderbouwen, evenals aan de wettelijke bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten.
28. De Autoriteit verzoekt bijgevolg om het ontworpen artikel 117, §2, van het decreet van 13 november 2023 zelf aan te passen en daarin te bepalen dat de beperking geen afbreuk doet aan bestaande rechten en bevoegdheden, noch aan toepasselijke wettelijke of decretale bepalingen inzake de mededeling of het gebruik van gegevens. Elk gebruik moet daarbij beperkt blijven tot de persoonsgegevens die voor het betrokken doel noodzakelijk zijn.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

neemt akte van het feit dat gedeeltelijk gevolg werd gegeven aan advies nr. 85/2024, maar stelt vast dat verschillende in dat advies geformuleerde opmerkingen betreffende de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijken en de nauwkeurige afbakening van de gegevenscategorieën actueel blijven;

benadrukt dat de beoordeling van het onderhavige ontwerp geldt onder het uitdrukkelijke voorbehoud van een afdoende herziening het decreet van 13 november 2023;

beveelt daarom aan om:

- de artikelen 119 en 120 van het decreet van 13 november 2023 te herzien overeenkomstig de niet-uitgevoerde opmerkingen uit advies nr. 85/2024 (punten 12 – 15 en 17);
- de verwerking in het kader van het maatschappelijk onderzoek en de mededeling van de resultaten ervan aan de procureur des Konings te beperken tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de concrete situatie en de voorbereiding van een bij de situatie passende vordering (punt **Error! Reference source not found.**);
- te verduidelijken dat de bepalingen inzake vertrouwelijkheid van de bemiddeling geen verwerking of bewijsgebruik door gerechtelijke autoriteiten als zodanig regelen, dan wel de bevoegdheidsgrondslag voor die regeling te verantwoorden (punt 24);
- het ontworpen artikel 117, § 2, van het decreet van 13 november 2023 aan te passen zodat de beperking van het gebruik van afschriften geen afbreuk doet aan bestaande rechten en bevoegdheden, noch aan toepasselijke wettelijke of decretale bepalingen inzake de mededeling of het gebruik van gegevens (punten 27 – 28).

Voor de Autorisatie- en Adviesdienst,
(get.) Jaspar Alexandra, Directeur